

статистична та адміністративна інформація [2].

Період пандемії COVID-19 і наступний за ним період дії воєнного стану, запроваджений унаслідок збройної агресії РФ проти України, актуалізували нові вимоги до розвитку освітніх інформаційних технологій у контексті як забезпечення ефективного дистанційного й змішаного навчання, так і поліпшення управління освітою в умовах наявності значної чисельності внутрішньо переміщених учасників освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В. and Гуржій А. Інформатизація освіти у цифровому суспільстві. In Nauka, Educacja, Wychowanie i Praca. Warszawa: Siedlce, pp. 119-135, 2018.
2. Карплюк С.О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку. Матеріали методологічного семінару НАПН України. 4 квітня 2019 р. / за ред. В. Кременя, О. Ляшенка; укл. А. Яцишин, О.М. Соколюк. Київ, 2019. С. 188 – 197.
3. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник МОН України, Київ 2022.
4. Підсумковий звіт Оцінювання потреб України у сфері освіти (6 травня – 24 червня 2022 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/07/07/Pids.zvit.Otsin.potreb.Ukr.u.sferi.osvity-UK-6.05-24.06.22.pdf> (укр).
5. Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науковопедагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у 2022 році : постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2022 № 767. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proderzhavne-zamovlennia-na-pidhotovkufakhivtsiv-naukovvkh-naukovo-pedahohichnykh-ta-robitnychykh-kadriv-napidvyshchennia-kvalifikatsii-ta-perepidhotovku-kadriv-u-2022-rotsi-769-070722>.
6. Українські заклади вищої освіти під час війни. URL: [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]=16449](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]=16449).

УДК 81'253:378(477)(045)

І.Г. Западинська

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, Україна ДОЦІЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В УКРАЇНІ В ЕПОХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В поданій статті висвітлені актуальні проблеми підготовки перекладачів синхронного перекладу в Україні та підкреслена важливість цієї професії в процесі євроінтеграції. Коротко розглянуто історію становлення перекладацької діяльності в Україні та перспективи її розвитку. Як свідчить довідникова література, переклад – відтворення оригіналу усного або письмового повідомлення (у широкому значенні цього слова) засобами іншої мови зі збереженням єдності змісту та форми. Перекладач (у широкому розумінні) – проміжна ланка в комунікації, необхідність в якій виникає у випадках, коли коди, якими користуються джерело й адресат не збігаються; у вузькому значенні – людина, яка професійно займається перекладом [3]. Потреба в послугах професійних перекладачів в Україні останнім часом стабільно зростає, гостро постає питання конкурентоспроможності фахівців цього профілю, прогнозується подальше збільшення попиту на їх послуги на 20% за рік. Такий підвищений попит з боку підприємців на дипломованих фахівців-перекладачів показує наскільки зріс в суспільстві рівень розуміння того, що в перекладі необхідний професіоналізм, що переклад - це складний процес міжмовного посередництва, що вимагає солідної професійної підготовки. В Україні не вистачає теоретичних і методичних розробок у галузі професійної підготовки синхронних перекладачів, що привело до появи суттєвих недоліків у цій системі, а саме – недостатнього рівня професійної компетентності вихідного продукту ВНЗ (виробника), ускладнення

процесу їх професійної адаптації на робочому місці, відсутності у випускників ВНЗ прагнення до професійного вдосконалення та самоосвіти тощо. Тому нині актуалізується потреба у переході до компетентісно-орієнтованого навчання, що спрямоване на підготовку висококваліфікованих фахівців, які можуть орієнтуватись у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, бути конкурентоздатними та мобільними на ринку праці.

Ключові слова: перекладач-синхроніст, євроінтеграція, Європейський Союз, перекладацька компетенція.

The article highlights the current problems of training simultaneous translation translators in Ukraine and emphasizes the importance of this profession in the process of European integration. The history of translation activity in Ukraine and the prospects for its development are briefly considered. According to reference literature, translation is the reproduction of the original oral or written message (in the broadest sense of the word) by means of another language while preserving the unity of content and form. An interpreter (in the broadest sense) is an intermediate link in communication, the need for which arises in cases when the codes used by the source and the addressee do not match; in the narrow sense - a person who professionally deals with translation [3]. The need for the services of professional translators in Ukraine has been steadily growing recently, the question of the competitiveness of professionals of this profile is acute, and a further increase in demand for their services by 20% per year is predicted. Such an increased demand from entrepreneurs for certified translation specialists shows how much the level of understanding has grown in society that translation requires professionalism, that translation is a complex process of interlingual mediation that requires solid professional training. In Ukraine, there is a lack of theoretical and methodological developments in the field of professional training of simultaneous translators, which has led to the appearance of significant shortcomings in this system, namely, the insufficient level of professional competence of the initial product of the university (producer), the complication of the process of their professional adaptation at the workplace, the absence of university graduates' desire for professional improvement and self-education, etc. Therefore, the need for a transition to competence-oriented training aimed at training highly qualified specialists who can navigate in modern society, the information space, be competitive and mobile in the labor market is becoming more urgent.

Key words: simultaneous translator, European integration, European Union, translation competence.

Ринок послуг перекладу в нашій країні залишає бажати кращого. Причиною тому є недавнє зародження українських традицій перекладу, в той час як культура перекладацького ринку в інших країнах складалася десятиліттями. Це положення ставить перед університетами України нові завдання з вивчення досвіду країн, які забезпечують якісну професійну підготовку перекладачів і саме тому мають сформований, розвинутий, якісний ринок послуг перекладу. Вивчення такого досвіду зробить величезний внесок у розвиток школи професійного перекладу в нашій країні.

Останнім часом з'явилося чимало праць про переклад, у яких автори поєднують питання перекладу з наукою про мову (І. Р. Гальперін, Т. А. Дейк, О. О. Залевська, І. О. Зі-мня, О. О. Леонтьєв, С. Л Рубінштейн), з її найновішими досягненнями (І. С. Алексєєва, С. В. Баранова, Л. К. Латишев, В. І. Провоторов, О. Л. Семенов, В. В. Соколова, Л. В. Цвяк, Л. М. Черноватий). Завдання теорії в них органічно взаємодіють з інтересами перекладацької практики, проблемами підготовки кваліфікованих перекладачів. Актуальною залишається потреба в підручниках з перекладу англійською мовою українських текстів, існує недостатність посібників, які сприяли б формуванню професійних умінь та навичок, розвитку комунікативної компетентності студентів на заняттях з перекладу.

У сучасному світі переклад відіграє дуже важливу і поки що незамінну роль. Звичайно, глобалізація міжнародних відносин, фінансів, бізнесу і революція в комп'ютерному світі й світі телекомунікацій істотно впливає та змінює мови всіх народів світу. Курс України на перехід до ринкових відносин та інтеграцію її в Європейську спільноту, інтеграційні процеси та зростаюча участь України в гуманітарних та миротворчих місіях ООН, різноманітні програми культурних та освітніх обмінів, значне розширення ділових контактів, викликали значний попит на професійних перекладачів. Фахівці з ґрунтовними знаннями іноземної мови і вмінням нею спілкуватися сьогодні потрібні як ніколи раніше. Для своєї майбутньої кар'єри в різних сферах професійної діяльності (економіці, менеджменті, будівництві, комп'ютерній інженерії) фундаментальні знання іноземної мови студенти можуть отримати лише на перекладацьких факультетах, де основний навчальний процес сфокусований якраз на вивченні різних аспектів іноземних мов та на дисциплінах перекладознавчого циклу. Лише у 1991 році, коли Україна стала незалежною, ситуація радикально змінилася. По-перше, різко зросла кількість студентів, яких приймають на перекладацькі відділення вже згаданих університетів, які тепер готують фахівців для різних галузей господарства. З 1992 року почав працювати факультет "Референт-перекладач" в одному з перших приватних вищих навчальних закладів України – Харківському гуманітарному університеті "Народна українська академія" [5, с. 33]. З 1996 року підготовку перекладачів здійснює Львівський національний університет [4, с. 263]. Також перекладачів вишколюють у Київському лінгвістичному університеті, Сумському, Запорізькому, Житомирському та багатьох інших університетах України. Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у вивченні змісту навчальних програм з підготовки фахівців-перекладачів у різних країнах та змін у цих програмах. У ході розширення Європейського Союзу перекладачі мають такий попит, як ніколи раніше, оскільки ЄС закріплює за державами-членами право під час усіх офіційних зустрічей висловлюватися письмово та усно своєю рідною мовою. «Directorate-General for Translation» (DGT) Європейської Комісії – це найбільша перекладацька служба світу. Вона розташована у Брюсселі та Люксембурзі і завдяки приблизно 560-трьом штатним перекладачам та 300-трьом – 400-трьом вільним перекладачам забезпечує щоденне порозуміння серед делегацій 27 держав-членів. Перекладацька служба виконує переклади для Європейської Комісії на усі офіційні мови ЄС. У 2005 р. обсяг перекладів DGT становив 1.324.231 сторінок. У повсякденній роботі Європейська комісія використовує три робочі мови: англійську, французьку та німецьку. Лише документи на останньому етапі опрацювання перекладають усіма 23-ма офіційними мовами. На теперішній час постала особлива потреба у перекладачах англійської, французької та німецької мов. Це пов'язано з тим, що у наступні десять років 50 % перекладачів цих трьох робочих мов ідуть на пенсію, оскільки більшість з них розпочали свою роботу у 1970-их – 80-их роках [6]. Основи професійних знань та умінь усного перекладача закладаються у вищому навчальному закладі, а тому дуже важливо отримати там ґрунтовні знання. Для максимального розвитку комунікативних здібностей майбутніх перекладачів доцільно спробувати наблизити комунікативну модель навчального процесу до реальних умов робочої обстановки в багатонаціональному середовищі. Одним із прийомів цієї методики є модельована комунікативна ситуація для створення сприятливих умов ефективного засвоєння матеріалу. Викладач використовує систему вправ для навчання усного перекладу з метою формування відповідних фонових знань, термінологічних еквівалентів з конкретної тематики, здатність виконувати перекладацькі дії на рівні автоматизмів [1, с. 89]. Є і такі перекладачі, які соромляться своєї діяльності як перекладача і, представляючись, наголошують, що вони викладачі, редактори тощо, а переклад,

особливо усний, є лише засобом додаткового заробітку. Тому потрібно працювати над зростанням самооцінки у перекладачів і змінювати сприйняття нашим суспільством ролі перекладача, висвітливши труднощі цієї професії і возвеличивши значення перекладу під час дипломатичних переговорів. Для цього потрібно проаналізувати, що таке переклад, якими є вимоги до перекладачів, як працювати з перекладачами. Існує безліч визначень терміна переклад. За Виноградовим В.С. «Переклад – це особливий, своєрідний і самостійний вид словесного мистецтва» [2]. За лічені секунди усний перекладач повинен вловити зміст сказаного і перекодувавши його іншою мовою, висловити мовними засобами і уже стежити за подальшим потоком мови, щоб вловити наступне речення. Таким чином, вимоги до перекладачів є дуже високими. Самі знання мов є цілком не достатніми для такої роботи. Перекладачі повинні досконало володіти не лише засобами комунікації, а й мати точне відчуття мови та вміння концентруватись на різних речах водночас. У дослідженні Всесвітньої організації охорони здоров'я професію перекладачів конференцій визначили третьою за рівнем стресу після професії пілота реактивного літака та авіадиспетчера. Перекладачі повинні долати, як фізичні, так і психологічні навантаження.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Потреба в послугах професійних перекладачів в Україні останнім часом стабільно зростає, гостро постає питання конкурентоспроможності фахівців цього профілю. Такий підвищений попит з боку підприємців на дипломованих фахівців-перекладачів показує наскільки зріс в суспільстві рівень розуміння того, що в перекладі необхідний професіоналізм, що переклад - це складний процес міжмовного посередництва, що вимагає солідної професійної підготовки. В Україні не вистачає теоретичних і методичних розробок у галузі професійної підготовки синхронних перекладачів, що привело до появи суттєвих недоліків у цій системі, а саме – недостатнього рівня професійної компетентності вихідного продукту. Тому нині актуалізується потреба у переході до компетентнісно-орієнтованого навчання, що спрямоване на підготовку висококваліфікованих фахівців, які можуть орієнтуватись у сучасному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Виноградов В.С. Лексичні питання перекладу художньої прози. М.: Высшая школа, 1978. 350 с.
3. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>.
4. Зорівчак Р.П. Перекладачі для України ХХІ сторіччя // Записки перекладацької майстерні. 2000 -2001. Львів: ЛНУ, 2001. С. 259-266.
5. Тимошенко Т.М. Перевод: ремесло и призвание // Вч. зап. ХГІ НУА, т. VII. Харків: Око, 2001. С. 32–38.
6. Der EU gehen die Dolmetscher aus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kleinezeitung.at/nachrichten/politik/eu/2287362/eu-gehendolmetscher.storv>. – 07/02/2010.

УДК 811'111

I.V. Znamenska, I.M. Solohor, V.G. Kostenko
Poltava State Medical University, Ukraine

WORD-FORMATIVE POTENTIAL OF VERBAL STEMS IN ENGLISH MEDICAL TERMINOLOGY

У статті досліджено особливості механізмів словотворення у напрямку від твірних основ кореневих дієслів германського походження. Були встановлені словотворчі потенції досліджених основ, а саме, словотворчу активність, продуктивність та валентність та комбінаторні властивості віддієслівних основ.

Ключові слова: *твірна основа, похідна основа, словотвірна продуктивність, дериваційне значення, медичний термін.*